

ΠΑΤΡΙΔΟΓΝΩΣΙΑ

ΤΗΣ ΑΝΝΑΣ ΓΡΙΜΑΝΗ

Χρίστος Παπαδημητρίου «Οι κρίσεις του 20ού αιώνα έβγαλαν μεγαλοσύνη σε τέχνη και επιστήμη»

Η ελληνικότητα είναι αίσθημα ή συνειδηση; Τι να πεις γι' αυτήν τη λέξη την πολύπαθη; Είναι ένας αρχαίος μύθος και ένα κάλπικο παρόν, και μια κρυφή αλήθεια που πρέπει να βρεις -μόνος σου- και στα δύο. **Πώς φτάνει σ' εσάς η κρίση της Ελλάδας;** Σε ρωτούν «Πώς είναι η κατάσταση εκεί;» με μια θλίψη όλο ανωτερότητα. Έτσι σου 'ρχεται να απαντήσεις: «Μια χαρά, γιατί ρωτάς;».

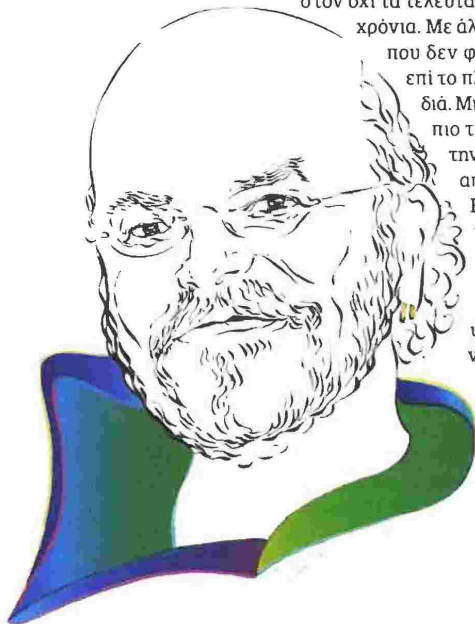
Ποιος φταίει; Για τα ευκολότερα, να πούμε καλύτερα ποιος δεν φταίει; Δεν φταίει όποιος κάνει τη δουλειά του με ικανότητα, φαντασία και ευσυνειδησία και ουδέποτε πήρε, ούτε έδωσε, μίζα, μπαξίσι ή φακελάκι ή χρήματα δίχως απόδειξη, κι ούτε ποτέ ζήτησε ρουσφέτι ή ψήφισε τα δύο κόμματα - τουλάχιστον

όχι τα τελευταία είκοσι πέντε χρόνια. Με άλλα λόγια, αυτοί που δεν φταίνε είναι, ως

επί το πλείστον, τα παιδιά. Μια γενιά παιδιών πιο τραγική και από

την προσφυγιά, και από την Κατοχή-Εμφύλιο, και από τη χούντα, γιατί αυτά εδώ τα πρόδωσαν και τα κατέστρεψαν οι ίδιοι οι γονείς τους. Με την

ανεντιμότητα του βίου τους και τη φαυλότητα της ψήφου τους.

*Ο Χρίστος Παπαδημητρίου διδάσκει Πληροφορική στην τιμητική έδρα C. Lester Hogan στο Πανεπιστήμιο Μπέρκλεϊ στην Καλιφόρνια. Το νέο του μυθιστόρημα «Ανεξαρτησία» κυκλοφορεί τον Οκτώβριο από τις εκδόσεις Πατάκη.

Πώς φαντάζεστε τον Έλληνα της εποχής μετά την κρίση; Να φαντασιωθώ δυο-τρεις; Ο ένας ζει κάπου αλλού και τα βράδια θυμάται μια χώρα όμορφη αλλά δύσκολη - όπως στις ιστορίες επιστημονικής φαντασίας, όπου ο πλανήτης έχει εγκαταλειφθεί μετά τον όλεθρο. Κάποια άλλη, φοράει την κρίση σαν παράσημο πολέμου, δοκιμασία πολυτιμη, που την έμαθε να ζει και να δημιουργεί μέσα στον κόσμο. Ένας άλλος, μετανάστης δεύτερης γενιάς -Αλβανός ή Πακιστανός;- είναι μπροστά-ρησ στο στήσιμο της νέας Ελλάδας. (Ενώ καμιά εκατοστή πρώην πανίσχυροι πολιτικοί εκτίνουν βαριές ποινές ή κρύβονται σε μέρη εξωτικά.)

Τι πιο μικρό ελληνικό αγάπησα. Τη στιγμή που το πλοίο φτάνει στο νησί. Κι ακόμη ένα: όταν ο φίλος σε ρωτάει «Τι κάνεις;» εδώ έχεις το δικαίωμα να πεις: «Ασ' τα, ρε Κώστα, χάλια είμαι».

Η υπέροχη εκδοχή των Ελλήνων. Τα άπιστευτα παιδιά που δεν το βάζουν κάτω. Στο θρανίο, στη δημιουργία, στην αντίσταση.

Ο,τι με απογοητεύει. Ο καθημερινός ρατσισμός. Και ότι δύο στους πέντε ακόμα ψηφίζουν εγκληματίες.

Με ποια ταυτότητα οι Έλληνες περιέρχονται τον σύγχρονο κόσμο; Με την ατομική τους ιδιοφυΐα, σε τραγική αντίθεση με τη συλλογική αφασία που μας οδήγησε εδώ. **Παράγει πολιτισμό ο σημερινός Έλληνας ή είναι προσκολλημένος σε μια ρητορική ελληνικότητα;** Οι κρίσεις του 20ού αιώνα έβγαλαν μεγαλοσύνη σε ποίηση, μουσική, τέχνη, επιστήμη. Κάπου το νιώθω, αυτή εδώ δεν θα μας απογοητεύσει.

Η αδιαπραγμάτευτη ελληνική αλήθεια μου. Πάει ένας μήνας τώρα. Το τρένο διασχίζει ένα τοπίο κουκκιστικό, τακτοποιημένο, γερμανικό. Μέσα μου, μια θλίψη απύθμενη. «Από τη συζήτηση θα είναι», σκέφτομαι, στο αεροπλάνο είχαμε κουβέντα για την κρίση. Και τότε, σιγά-σιγά, το νιώθω: η θλίψη μου δεν έρχεται από μια πατρίδα πονεμένη και μακρινή, αλλά από αυτό εδώ το τοπίο. Θλίβομαι για τους ανθρώπους αυτούς, που θα βγουν αύριο το πρωί από τα κουκκιστικά τους να αρχίσουν την ημέρα τους. Πώς να μη ζηλεύουν τους Έλληνες; «Εδώ η ζωή είναι εύκολη. Στην Ελλάδα αξίζει να τη ζεις».

Η Οδός των Ελλήνων στον παγκόσμιο χάρτη - ορίστε την. Ξυπνάς από εφιάλτη ζόρικο. Ανακάθεσαι για μια στιγμή και σκέφτεσαι. Πάει, πέρασε. Το κεφάλι κάτω από τη βρύση. Το σκοτάδι ράγισε, κάπου χαράζει. Στα κείλη, το χαμόγελο. Κάτι καλό αρχίζει.

ΕΙΚΟΝΟΓΡΑΦΙΕΣ: ΠΤΙΝΑ ΚΑΛΑΜΑΤΗ